

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-МИСТЕЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА МИСТЕЦЬКОГО ЗАКЛАДУ

*Микитенко Ж.В., Барбінова А.В.
Полтава, Україна*

У період зміни ціннісних пріоритетів істотно зростає соціальна значущість позашкільних навчальних закладів, робота яких має будуватися насамперед з урахуванням інтересів, потреб і ціннісних орієнтацій дітей та молоді. Музична діяльність школярів у позашкільних закладах є важливою умовою прилучення їх до художньої культури, до вміння сприймати і оцінювати твори мистецтва, умовою формування естетичних смаків.

Система музичної освіти в Україні ґрунтується на початковій академічній підготовці майбутнього музиканта в позашкільних і спеціалізованих музичних закладах. У них засвоюються ґрунтовні знання культурної спадщини, закладаються основи становлення мистецько-освіченої особистості. Одне з головних завдань функціонування мистецької (музичної) школи – зробити активні заняття музичним мистецтвом постійною потребою дитини, об'єктом її захоплення й інтересу. Формування відповідного освітньо-мистецького середовища є підґрунтям реалізації цього завдання і на сьогодні є надзвичайно актуальним питанням. В умовах воєнного стану пріоритетним є створення як безпечного освітнього середовища, так такого, який має арт-терапевтичні властивості.

Проблемі освітнього середовища, його значущості для розвитку особистості присвячені наукові праці Н.°Гонтаровської. Вплив середовищного підходу на професійний розвиток особистості у закладі освіти аналізують О.°Бондар, І.°Краснощок, О.°Романовський. Питання управління освітнім середовищем розглядали О.°Голік, В.°Крижко, С.°Немченко, О.°Старокожко, І.°Шумілова.

Україна успішно розвиває систему музичної освіти, спрямовану на формування науково обґрунтованого уявлення про музичне мистецтво, на підготовку кваліфікованих музикантів-слухачів і виконавців, а також освічених та ерудованих особистостей. Музичне мистецтво, як складова загальної світової культури, виступає не лише як інструмент пізнання світу, але й як специфічна форма естетичної діяльності. Позашкільні мистецькі заклади виконують важливу роль у реалізації цих завдань, а їхні дії регламентуються відповідною нормативно-правовою базою, такою як Конституція України, Концепція розвитку мистецької освіти, Закони Кабінету Міністрів України та накази Міністерства культури та Міністерства освіти.

Мистецький заклад є багатофункціональною системою, де освітнє середовище є штучно побудованим, структура та складові якого сприяють досягненню цілей освітнього процесу.

Мистецькі заклади мають певну автономію у плані організації освітнього процесу, можливостей розробки власних (авторських) освітніх програм, які враховують регіональні, місцеві матеріально-технічні та кадрові особливості.

Ця складна система потребує управління на основі сформульованої мети та концептуальних засад побудови. Трансформаційні зміни у суспільстві зумовлюють оновлення підходів, структурних компонентів середовища, етапів його формування.

Ми доєднуємося до думки науковиці Л.Мартинець, яка вважає, що існує декілька наукових підходів до процесу управління освітнім середовищем. Вона називає такі: системний, особистісно-орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, середовищний, культурологічний, синергетичний, акмеологічний, андрогогічний, аксіологічний, технологічний, кваліметричний, діагностичний [1].

Основною задачею функціонування мистецької школи є виховання особистості, тому особистісно-орієнтований підхід є домінантним у функціонуванні освітнього середовища мистецького закладу і передбачає орієнтацію на особистість як мету, суб'єкт, результат, і головний критерій його ефективності. Цей підхід забезпечує можливості для кожного з учасників освітнього середовища щодо особистісного та професійного розвитку. Серед учасників назвемо: учні, адміністрація закладу (директор, заступники директора); викладачі, концертмейстери; бібліотекарі, спеціалісти, залучені освітнього процесу; батьки або особи, які їх замінюють; представники підприємств, установ та організацій, які беруть участь у навчально-виховному процесі. Взаємодія суб'єктів має базуватися на урахуванні особистісної позиції кожного.

Співпраця з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та благодійними фондами розширює можливості мистецького закладу в наданні якісних освітніх послуг і реалізації різних напрямів виховання молодого покоління.

Управління освітнім середовищем мистецького закладу базується на тому, що, до прикладу, музична школа, особливо у сільській територіальній громаді, виконує як освітню, так і просвітницько-естетичну функції, бо функціонує і як заклад освіти, і як заклад культури. Ця діяльність має регламентуватися відповідною нормативно-правовою базою (законами, наказами, постановами) державного, регіонального та внутрішньошкільного значення. До прикладу, наявність стратегії розвитку закладу свідчить про кроки, які будуть спрямовані на подальший розвиток, удосконалення роботи школи, на пошук напрямів формування особистості учня та професійного становлення педагога у відповідності до трансформації цивілізаційних процесів суспільства.

Увагу звертаємо на матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу з урахуванням нових технологій навчання в освіті та мистецтві, на наявність кадрового ресурсу, наявність методичного забезпечення. Зокрема, розвиток інформаційно-технологічної інфраструктури закладу поряд із традиційною системою організації освітнього процесу на сьогодні є викликом часу. Перепідготовка і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в умовах воєнного стану має враховувати формування компетентності педагога до відкритої дистанційної освіти, що на сьогодні є викликом для педагогічної

діяльності викладачів музичної школи.

Перед мистецькими закладами постає питання створення безпечного освітнього та арт-терапевтичного середовища, функціонування якого забезпечує особистісний мистецький розвиток учнів і потребує відповідної моделі управління цим процесом. Системне бачення основних структурних елементів освітнього середовища, чинників впливу на розвиток та реформування цих складників, критеріїв і показників перевірки ефективності функціонування освітнього середовища мистецького закладу обумовлює прийняття відповідних управлінських рішень і має бути предметом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Мартинець Л. Система управління освітнім середовищем професійного розвитку вчителів / Серія 5. Педагогічні науки: реалії і перспективи. Вип 63, 2018 / режим допуску <https://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/63-2018/28.pdf> 112-113.

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

***Михайличенко С.С.
Кременчук, Україна***

Науковий керівник: Волошина Ганна Євгенівна, учитель технологій, трудового навчання Кременчуцького ліцею № 30 «Олімп» імені Н.М. Шевченко Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області

Актуальність теми дослідження: заняття з хореографії набувають популярності в закладах українського дошкілля. Народна хореографія є частиною комплексного вивчення варіативної складової освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва. Хореографія». Популярність впровадження хореографічних занять у закладах дошкільної освіти стає все більш поширеною. Зокрема після оприлюднення нової редакції Базового компонента 12 січня 2021 року на сайті Міністерства освіти та науки України. Така активність впровадження цього освітнього напрямку пояснюється піклуванням про фізичний розвиток дошкільників, задоволенням їх рухової активності, та популяризації естетичного та духовного виховання у ЗДО.

Впровадження освітнього напрямку було розглянуто на прикладі парціальної програми «Дитина». Освітній напрям хореографія у програмі «Дитина» описано для дітей віком: 4-5 років; 5-6 років; 6-7 років.

Велике значення для патріотичного виховання дітей має народна українська хореографія, особливої популярності вона набуває в теперішніх умовах, коли діти відчують високий рівень національно-патріотичної свідомості. Педагогіка хореографії виконує низку функцій: загальноосвітні, виховні, оздоровчі. Перед вихователями та хореографами у системі сучасного